

FORORD

1. VADSØ KOMMUNE I BARNEHAGEPERSPEKTIV

1.1 Å VOKSE OPP I VADSØ KOMMUNE

1.2 FRA HUSMORLAGETS BARNEHAGE TIL LOMAKKA

1.3 PRESENTASJON AV BARNEHAGETILBUDET I VADSØ KOMMUNE PR 01.01.01

1.4. KOMMUNALE RAMMEBETINGELSER

2. DEN GODE BARNDOM

2.1. BARNDOMMENS EGENVERDI

2.2. KVALITETER VED DEN GODE BARNDOM I VADSØ KOMMUNE

3. DEN GODE BARNEHAGE

3.1. SAMARBEID

3.1.1 FORELDRESAMARBEID

3.1.2. PERSONALSAMARBEID

3.1.3 SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE

3.1.4 SAMARBEID MED KULTURSKOLEN

3.1.5 DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET

3.2. KVALITETSUTVIKLING

3.2.1. INTERNT I ORGANISASJONEN

3.2.2. VURDERING

3.3 UTVIKLING

4 AVSLUTNING

FORORD

*En ekte Finnmarking e
trygg, i mella multebær og
mygg.....*

Ivar Thomassen

“BARNDOM I MIDNATTSSOL OG MØRKETID”

Lokal rammeplan for barnehagene

Den 1.januar 1996 fikk barnehagene for første gang en nasjonal rammeplan. Rammeplanen gir rammer for barnehagenes innhold og er et overordnet redskap i barnehagens årsplanlegging.

I den nasjonale rammeplanen er lokal tilpasning sterkt vektlagt. Dette er bakgrunnen for at Vadsø kommune har en lokal rammeplan som skal være en felles plattform for barnehagene i Vadsø, og som barnehagene er forpliktet til å legge til grunn for sine årsplaner. Denne rammeplanen uttrykker kvalitetsdelen i kommunens barnehageplan, og planen skal rulleres hvert andre år av bystyrekomiteen for Kultur, Utdanning og Oppvekst.

Rammeplanen er bygd opp i tre deler:

Del 1 presenterer kommunen i et barnehageperspektiv.

Del 2 handler om den gode barndom i Vadsø kommune.

Del 3 handler om den gode barnehage i Vadsø kommune.

Våren 2001 er rammeplanen revidert.

Arbeidet er utført av :

Anne Karlsen Benum

Eva Næsgaard

Inger-Anita Markussen

i samarbeid med barnehager og andre etater.

1. VADSØ KOMMUNE I BARNEHAGEPERSPEKTIV

1.1 Å VOKSE OPP I VADSØ KOMMUNE

Vadsø kommune har ca. 6200 innbyggere på 1252 m². Ca. 4500 av innbyggerne bor i selve byen, ca. 1000 i Vestre-Jakobselv og resten er spredt i små bygder øst og vest for byen. Vadsø ligger ved Varangerfjorden og grenser i øst mot Vardø, i nord mot Båtsfjord og i vest mot Nesseby.

Alle barnehagene i kommunen ligger nært opp til friluftsområder med et lett og godt turterreng med mange stier. Naturen veksler mellom nakne vidder og frodige elvedaler, og det finnes både fjellvann og elver i nærheten av tettstedene. Om vinteren er det mange oppkjørte skiløyper. Barnehagene ligger også nært fjorden med gode muligheter til å oppsøke fjæra.

Naturen på Varangerhalvøya er arktisk preget og her finnes planter som ellers bare vokser på Svalbard og i Sibir. Vadsø har et typisk kystklima med korte, kjølige somrer og lange vintrer, ofte med mye vind. I to av årets måneder har Vadsø midnattssol og i to måneder mørketid.

Vadsø er Finnmarks fylkeshovedstad med sete for statsadministrasjonen og administrasjon av fylkeskommunen. De fleste arbeidsplassene finnes i offentlig sektor, og i tillegg kommer arbeidsplasser innen landbruk/fiske, servicenæringer, bygg og anlegg, forsvar og utdanning.

Den store finske innvandringa på slutten av 1800-tallet har satt sitt preg på kommunen, både i form av slekts- og gatenavn. Innvandrermonumentet midt i byen er et minne om denne innvandringa.

Det meste av Vadsø ble bombet under siste krig og måtte gjenreises etter krigen, noe bebyggelsen bærer preg av. En del av den eldre bebyggelsen utgjør Vadsø museum: Tuomainengården representerer finsk byggeskikk og Esbensensgården, et handelshus fra 1840.

På Ekkerøy, ca to mil øst for Vadsø sentrum, ligger Kjeldsenbruket, et fiskebruk med landhandel som benyttes som kafé om sommeren. Ekkerøy har et fuglereservat med vei nesten helt frem og fine turstier. Her finner vi kommunens beste badestrand som benyttes i den heller korte badesesongen.

På Vadsøya finner man middelaldertufter, og her står luftskipsmasta som ble brukt av Roald Amundsen og Umberto Noblie på deres luftskipsferder til Nordpolen i 1926 og -28.

I Vestre Jakobselv finner vi spor etter tidligere bosettinger og fangstkultur. Her finnes en mye benyttet lakse-elv og et populært hytteområde.

I Kariel er det opprettet en besøksgård.

Vadsø har gjennom tidene vært et flerkulturelt møtested for både nordmenn, finner og samer. I moderne tid har kommunen hatt en betydelig nyinnvandring. Flyktninger og asylsøkere fra mange nasjonaliteter kommer til Vadsø. Kommunen har som en hovedmålsetning å ivareta og synliggjøre det flerkulturelle. Dette kommer ofte til uttrykk i de faste, årlige kulturmarkeringene som Varangerfestivalen og kulturuka. Kulturuka er et uttrykk for det rike fritids- og organisasjonstilbud som finnes i kommunen.

Å vokse opp i Vadsø betyr å få ta del i disse rikdommene.

1.2 FRA HUSMORLAGETS BARNEHAGE TIL LOMAKKA

Det var Vadsø husmorlag som bygget og startet den første barnehagen i Vadsø. I dagbladet Finnmarken (sannsynligvis jan.-59) kan en lese:

"Bygget til barnehagen i Vadsø er nå ferdig reist og flittige og interesserte kvinner har i det siste vært opptatt med å få utstyret på plass og henge opp gardiner. Bygget er ført opp på den gamle kringkastingstomta der Sivilforsvaret tidligere hadde lager i kjelleren. Den er ennå ikke ferdig innredet til det nye formålet, men det vil bli gjort etterhvert som midler stilles til disposisjon."

Barnehagen ble tatt i bruk i februar 1959 og kunne gi plass til 20 barn i alderen 3-6 år. Da barnehagen åpnet var det 12 barn som begynte. Barnehagelærerinnen var fru Margrethe Hølmebakk, som *"hadde praktisert i Stockholm og Oslo og vært guvernante i Roma"*.

Intensjonen med den nye barnehagen illustreres med nok et sitat fra samme avis:

"Barnehagen vil nok være til stor nytte for byen og det vil sikkert være betryggende for husmødre å vite at den minste er i gode hender noen formiddagstimer mens husarbeidet eller annet nødvendig arbeid må utføres".

Barnehagen ble tilgodesett med gaver fra ulike hold. I en 25-årsberetning til Vadsø husmorlag står det:

"Til småpikene i barnehagen har vi fått lekestue, skaffet for penger som Oslos turistsjef, Alfild Hovdan, ga da hun var innom i fjor sommer. Den siste

nyervervelsen er båten "Henriksen" som er gitt barnehagen av en mann i Saltjern. Den ble kjørt til byen med lastebil og plassert på gårdsplassen, nymalt og nyoppusset. Der kan en nå se fremtidens storfiskere håndtere seil og årer og fremtidens høvedsmann stå til rors".

I 1967 overtok kommunen bygningen og driften av barnehagen og navnet ble Vadsø kommunale barnehage. I 1977 endret den navn igjen til **Tomlebo barnehage**. Dette historiske tilbakeblikket viser at lokal tilhørighet har vært viktig i barnehagene fra den spede begynnelse, selv om den lokale vektlegging har variert opp gjennom årene.

Til å begynne med lå barnehagens administrasjon under sosialkontoret, noe som også forteller at barnehagene ble sett på mere som et sosialpolitisk tiltak enn et pedagogisk tilbud. Fra 1985 har barnehagene vært administrert av skolekontoret.

Fram til sommeren 1975 hadde Vadsø kun ett barnehagetilbud med begrenset åpningstid til 6 timer pr. dag. Så ble **Maurtua barnehage** åpnet. Vi fikk 53 nye plasser og åpningstida var tilpasset arbeidstida til folk flest. Barnehager med så lang åpningstid hadde på den tida betegnelsen daghjem, og for første gang ble det mulig å gi barn under 3 år et tilbud

Vadsø husmorlag gjorde nok en stor innsats ved i 1975 å sette igang med et kortidstilbud for 6-åringene, **6-års klubben**, først i Sanitetens lokaler og fra 1978 i det gamle fylkesbiblioteket. Dette tilbudet sto husmorlaget for helt fram til 1988 da kommunen overtok ansvaret. 6-års tilbudet ble nå utvidet til et heldagstilbud, og med målsetting om at det nå skulle omfatte alle 6-åringene. 6-årstilbudene ble lagt under skolene, men drevet etter lov om barnehager. Høsten 1997 skrives det igjen historie for 6-åringene. Reform-97 blir iverksatt, og alle 6-åringene blir skolebarn.

Siden begynnelsen av 1980-tallet har det vært drevet flere **familiebarnehager**, offentlige og private, som har vært i drift i kortere og lengre tid. Kommunen drev en større familiebarnehage fram til 1984

Barnehageutbyggingen i Vadsø kommune har gått i rykk og napp. Det gikk helt fram til 1984 før den neste kommunale barnehagen, **Stubben barnehage**, åpnet.

Vestre Jakobselv fikk sin første kommunale korttidsbarnehage i 1981, og denne korttidsbarnehagen ga tilbud til 10 barn. 1986 ble en kommunal bolig tatt i bruk til barnehage formål, og her ble det etablert en 1 avdelings barnehage. I 1991 ble en ny barnehage med 2 avdelinger åpnet. Denne barnehagen ble realisert ved at et AS, utgått av bedrifter i bygda, bygget barnehagen. Kommunen har hele tiden stått for driften, og fra 1997 er barnehagen overtatt av kommunen.

Barnehagebehovet var stadig økende og utålmodige foreldre tok initiativ til både bygging og drift av flere barnehager.

Glimmerstua barnehage ble bygget og tatt i bruk 1987. Denne barnehagen ble kommunal i 1996. Private barnehager i Vadsø kommune er **Fossegrotta barnehage** og **Høyspenten barnehage**.

Ruija barnehage ble tatt i bruk i 1991 og ble bygget i samarbeid med offentlige og private bedrifter. Barnehagen har hele tiden vært drevet av kommunen. Det foreløpige punktum for kommunal barnehageutbygging ble satt ved at **Lomakka barnehage** åpnet i august 1996. Med denne barnehagen har nå ca. 340 barn i Vadsø kommune et barnehagetilbud.

En del av historikken er alderssammensetningen i barnegruppene. Da Maurtua barnehage startet, var der en avdeling for 5-7 åringer, en for 3-4 åringer og to avdelinger for 1-3 åringer. På slutten av 70-tallet ble storavdelingene omgjort til 3-7års grupper. Denne aldersinndelingen varte helt fram til 90-tallet, hvor begrepet søskengrupper ble vanlig. Alle barnehager som er bygget etter 1990 har aldersblandede grupper for 0-5 åringer.

Parallelt med barnehageutbyggingen, har det hele tiden vært en levende pedagogisk debatt i barnehagene, og mange pedagogiske bølger er ridd opp gjennom årene. Det har vært en lang prosess fra barnehagenes innhold var helt

personavhengig, fram til 1984 hvor barnehageloven påla barnehagene å lage egne årsplaner, og til der vi er i dag med en nasjonal- og en kommunal rammeplan for barnehagenes innhold. Med rammeplanen har barnehagene fått et styringsinstrument som er et resultat av den praksisen som har vært i barnehager fram til nå. Rammeplanen gir oss en felles plattform å drive barnehagene utfra, men la oss håpe at den pedagogiske debatten fortsatt holdes varm både i dagens og fremtidens barnehager.

1.3 PRESENTASJON AV BARNEHAGETILBUDET I VADSØ KOMMUNE PR 01.01.01

PRIVATE BARNEHAGER

Høyspenten barnehage **Byggeår** 1990
Myrullvn., 9800 Vadsø, eier er foreldreforening ved Varanger Kraft.

Antall plasser:

Barnehagen har en avdeling med 13 plasser for barn 0-5 år.

Navnet har sin opprinnelse i at eierne jobbet med høyspenning.

Fossegrotta barnehage **Byggeår** 1989
Fossevn., 9800 Vadsø. Eier: Foreldredrevet

Antall plasser:

En avdelings barnehage med 13 ½ plasser for barn 0-5 år.

Navnet kommer av beliggenheten i Fosseveien.

KOMMUNALE BARNEHAGER

Glimmerstua barnehage	Byggeår 1987
Herman Dahls gt.8, 9800 Vadsø	
Antall plasser: Barnehagen har 2 avd. for barn 0-3 år, 18 plasser og 2 avd. 3-5 år, 36 plasser.	
Navnet på barnehagene kommer av beliggenheten ved "Glimmerstien".	

Lomakka barnehage	Byggeår 1996
Rypeveien, 9800 Vadsø	
Antall plasser: Barnehagen har 4 avdelinger med 56 plasser for barn i alderen 0-5 år.	
Området barnehagen ligger i, har fra gammel tid vært kalt Lomakka, navnet er et finsk familienavn.	

Maurtua barnehage	Byggeår 1975
Esbensens gt 18, 9800 Vadsø	
Antall plasser: Barnehagen har 2 avd. for barn 1-3 år, 16 plasser og 2 avd. 3-5 år, 36 plasser.	
Navnet gjenspeiler navnemoten den tiden barnehagen åpnet.	

Ruija barnehage**Byggeår** 1991

Finnmarksveien 10, 9800 Vadsø

Antall plasser:

Barnehagen har 2 avdelinger for barn i alderen 0-5 år, 28 plasser.

Navnet har sin opprinnelse i de første finlendernes opplevelse av ishavskysten:

"Et flatt landskap, blått hav, goldt og øde, med lyse dager og sommernetter med midnattssol".

Vestre Jakobselv barnehage**Byggeår** 1991

Lilledalsveien, 9810 Vestre Jakobselv

Antall plasser

Barnehagen har 2 avdelinger for barn 0-5 år, 28 plasser.

Navnet kommer av beliggenheten.

Stubben barnehage**Byggeår** 1984

Stubben 1, 9800 Vadsø

Antall plasser:

Barnehagen har 2 avd. 0-3 år, 18 plasser og 2 avd. 3-5 år, 34 plasser.

Navnet kommer av beliggenheten.

Stubben er flerkulturell med særlig ansvar for finsk og samisk

Tomlebo barnehage **Byggeår** 1959

Myrkroken 34,9800 Vadsø

Antall plasser:

18 plasser for barn 3-5 år

Antall plasser:

7 plasser for barn 0-3 år

Navnet Tomlebo var datidens motenavn.

1.4. KOMMUNALE RAMMEBETINGELSER

Barnehagesektoren er administrativt underlagt sektor for kultur, utdanning og oppvekst, med sektorleder som administrativ leder. Bystyrekomiteen for kultur, utdanning og oppvekst har det politiske ansvaret for sektoren.

Barnehagens vedtatte normer for netto lekeareal er på 6 m² pr. barn under 3 år og 4 m² pr. barn over 3 år.

Grunnbemanningen består av en pedagogisk leder og 2 assistenter pr. avdeling

Alle barnehagene har tilsatt egen styrer som har førskolelærerutdanning. I tillegg er det ansatt vikarer, morsmålstrener (veiledende 6 timer pr. barn pr. uke) og lærlinger i perioder. Barnehagen disponerer i fellesskap en vaktmester.

Bystyret vedtar barnehagens budsjett.

2. DEN GODE BARNDOM

Vi skal gi tulipanen et så gunstig miljø at den blir så stor vakker og velutviklet som den overhodet har muligheter for å bli - men den skal ikke tvinges til å bli en rose.

Frøbel

2.1. BARNDOMMENS EGENVERDI

Vadsø er en god kommune å vokse opp i, både i midnattssol og mørketid, som tittelen på denne planen illustrerer. Vi har et oversiktlig samfunn med nærhet til naturen, et rikt kulturliv og kulturelt mangfold. Barnehagene skal i sitt arbeide legge vekt på å knytte innholdet i barnehagen til lokalsamfunnet for å styrke den lokale tilhørigheten.

Det å definere hva som er den gode barndom er ikke enkelt ut i fra den voksens ståsted. Barnet har sin egen verden med mange ubeskrevne ark som de skal ut i verden for å fylle.

Målene skal være retningsgivende for barnehagens målformuleringer. De generelle målene skal være gjennomgående i hele barnehagehverdagen. Barnehagen kan i perioder fordype seg i enkelte av målene, både de generelle og de lokale. Målene bør gjenspeiles i barnehagens årsplaner for å synliggjøre hvordan barnehagen ivaretar den lokale kulturen.

Det gjennomgående innholdet og arbeidsmetodene i barnehagene skal ivareta at den gode barndommen blir en realitet for barna. De voksnes holdninger til hvert barn er avgjørende for hvordan barnet oppfatter seg selv. De voksne må ha respekt for og vise interesse for alle barn. Barna må møtes med en "ja" holdning.

I barnehagen skal alle barna føle seg inkludert i et sosialt fellesskap. Det å mestre vennskap med andre barn blir

viktigere med alderen. Det er de voksnes ansvar å gi alle barna erfaringer med samspill med andre barn.

Leken er barnas naturlige aktivitetsform. Hverdagen i barnehagen må være organisert slik at barna får tid til å fordype seg i leken. Det fysiske lekemiljøet må være trygt og gi muligheter for allsidige erfaringer. Barn har behov for opplevelser av ulike slag for å få næring til leken. De voksne i barnehagen må også hjelpe barna videre i leken.

**Barndommen er en fase i livet som ikke kan forseres eller tas igjen.
Barndommen har sin egenverdi. Den må få sin tid.**

Den gode barndom er gode venner og tid til lek.

En god barndom er fylt av kjærlighet og trygghet.

En god barndom er fylt av variasjon og utfordringer.

En god barndom gir barnet opplevelser av å være betydningsfull og akseptert.

En god barndom er rik på opplevelser, glede og humor.

En god barndom gir barnet frihet til å utforske og tid til å bearbeide opplevelser og følelser.

En god barndom er å få bruke kroppen sin på en allsidig måte.

En god barndom er å møte voksne som har glede av å gå inn i samspill med barnet.

En god barndom gir barn tro på seg selv, framtida og sine med medmennesker.

En god barndom er en barndom der barnets glede og sorg blir tatt på alvor.

En god barndom gir barnet positiv bekreftelse på sin egen undring og spørsmål

2.2. KVALITETER VED DEN GODE BARNDOM I VADSØ KOMMUNE

En god barndom er å oppleve tilhørighet til lokalsamfunnet

Tilhørighet er den gode følelsen av å være trygg og føle at man blir akseptert i lokalsamfunnet. Å kjenne til, og ha oversikt over nærmiljøet sitt er med på å styrke tilhørigheten. Naturen og kulturen er en viktig del av dette nærmiljøet.

Barnehagene i Vadsø kommune skal jobbe for at barna skal føle tilhørighet til lokalsamfunnet i Vadsø.

For å nå dette målet må barnehagene være en aktiv del av lokalsamfunnet. Vi må bruke barnehagen som utgangspunkt for å lære barna å bli trygge på nærmiljøet sitt, og etterhvert også hele byen/bygda.

Det er et faktum at mange barn og foreldre ikke har noen naturlig tilknytning til kommunen, pga. den store tilflytningen og fraflyttingen. Derfor fungerer barnehagen for mange som en "vannpost", hvor foreldrene møter andre foreldre i samme situasjon som de selv. Barnehagen er med på å skape sosiale nettverk i nærmiljøet, nettverk som er en støtte for barnet i hverdagen. Alle barn har behov for medmennesker i ulike genrasjoner.

Vadsø er en flerkulturell kommune. For medlemmer av de ulike kulturene er det viktig å bli akseptert i lokalsamfunnet, og ikke bli diskriminert for sin tro, kultur, språk, eller hudfarge. Det å kunne utøve sin egen kultur er viktig for å kunne føle tilhørighet til lokalsamfunnet

En god barndom er å oppleve nærhet til naturen året rundt

Alle barnehagene i Vadsø kommune ligger nært naturen med tilgang til både marka og fjæra. For folk i kommunen er friluftsliv en naturlig del av kulturen.

Det å bli kjent med naturen nært barnehagen som for manges vedkommende også vil si naturen nært hjemmet styrker følelsen av tilhørighet til lokalmiljøet.

Barna skal bli tatt med på turer både i mark og i fjæra til ulike årstider og i forskjellig vær.

Barnehagen bør ha et fast sted som de kan besøke igjennom hele året, og oppleve naturens skiftinger.

For barna skal naturen først og fremst være arena for opplevelse, undring og lek. Lek i naturen stimulerer barnas kreativitet og nysgjerrighet. Turer i naturen må skje på barnas premisser.

Det er viktig at barna først og fremst får kjennskap til det særegne for klima, flora og fauna i lokalmiljøet:

- Midnattssol og mørketid; ulike vær-og lysforhold.
- Livet i fjord, vann og elver.
- Kjente dyr som reinen, haren, og reven.
- Sjeldne dyr som stellersanda.
- Planter som multebær, krøkebær, fjellbjørk, og finnmarkspors.

Barna skal ha mulighet til å bruke naturen til allsidig fysisk utfoldelse. Naturen gir mulighet til å løpe, gå, klatre, balansere, henge, slenge, krype, kaste, hoppe osv. og gir alle barn mulighet til mestringsglede utfra sine egne forutsetninger.

En god barndom er å ta del i og være med på å skape den lokale kulturen.

Kultur er verdier, tanker og ideer, kunnskaper, ferdigheter og ulike kunstformer som overføres mellom mennesker og mellom generasjoner.

”Kultur er et resultat av menneskers møte med andre mennesker. Kultur er et resultat av menneskers møte med natur”. (Sunil Loona)

Kultur er noe som var, er og skal bli. Kultur er ikke bare tradisjoner og historikk, men en nyskapende kraft. Barnehagen er selv kulturskapende og må ha en bevisst holdning til utvikling av sin egen kulturelle identitet.

Sanger og leker forandres med tiden. Nye leker og sanger oppstår både spontant og planlagt. Barnehagen oppfordres til å ta vare på endringer og nyheter ved å skrive/tegne og formidle til andre barnehager.

Barna må gradvis få mulighet til å dra ut av barnehagen og barnehageområdet for å kunne oppleve dagliglivet i Vadsø kommune. Man kan besøke ulike arbeidssteder og monumenter, bruke biblioteket og dra på museum. Det kan også være aktuelt å se kino- og teaterforestillinger, samt oppsøke utstillinger.

I Vadsø kommune finnes det flere utøvende kunstnere, eks. billedkunstnere, skuespillere, kino, teater, tekstilkunstnere, fotografer, sølvsmed og musikere. Det estetiske fagområdet har en stor plass i barnehagehverdagen. Barnehagen kan bruke lokale kunstnere og resurspersoner som kan gi barna opplevelser og inspirasjon til skaperglede.

Kulturdagene og Varanger Jazzfestival er begivenheter som det er naturlig at barna får være bidragsyttere til og ta del i.

Idrett utgjør en viktig del av kulturen i Vadsø kommune . Barnehagen har lang tradisjon med å arrangere egne idrettsaktiviteter. Det er gode muligheter for slike arrangementer utendørs både om sommeren og vinteren. Samarbeid mellom flere barnehager eller mellom barnehage/skole kan være aktuelt.

En god barndom er et fargerikt fellesskap

Vadsø kommune er et flerkulturelt samfunn i et flerkulturelt fylke. I historisk tid har spesielt finsk innvandring vært med på å forme vårt lokalsamfunn, samtidig som det samiske i varierende grad har vært en synlig del av Vadsø. I nyere tid er det spesielt flyktninger/asylsøkere som har bidratt til det fargerike fellesskapet.

I Vadsø kommunes barnehager er det i dag ansatt tospråklig assistenter etter behov. Kommunen fører en politikk der man ansetter tospråklig assistenter etter behov, og der dette er hjemlet i statlige tilskuddsordningen.

Barnehagen skal ivareta 2 aspekter ved det fargerike fellesskapet:

1. Støtte de flerspråklige barna i sin flerspråklige utvikling.
2. Synliggjøre det flerkulturelle for alle barn i barnehagen.

Disse to aspektene er to sider av samme sak; ved å støtte de flerspråklige barna i sin språkutvikling er en med på å synliggjøre det flerkulturelle, og ved å synliggjøre det flerkulturelle er en med på å støtte de flerspråklige barna i deres språkutvikling.

Arbeidet med det flerkulturelle er alle de ansattes ansvar, og ikke bare morsmålstrenerens. Det flerkulturelle må komme fram på konkrete måter for barna gjennom, f.eks. sang, lek, tradisjoner, mat og litteratur. Alle barnehagene skal jobbe for å synliggjøre det flerkulturelle. Det er mange muligheter i Vadsø for å kunne jobbe med denne målsettingen, og dette er også antirasistisk arbeid og oppdragelse til fred.

3. DEN GODE BARNEHAGE

- er god når den er god for hvert enkelt barn

3.1. SAMARBEID

3.1.1 FORELDRESAMARBEID

Et nært samarbeid mellom personalet og foreldrene forutsetter gjensidig tillit og respekt. Personalets holdninger til foreldresamarbeidet må være i tråd med at det er foreldrene som har ansvaret for barnet, og at de har rett til å bli respektert for det som de mener er best for barnet. Foreldrene må ha mulighet til å be barnehagen om hjelp og støtte. For foreldrene er det viktig at barnehagen er fleksibel i forhold til det enkelte barns behov ut fra barnehagens rammer.

Alle barn har ulike behov og utvikler seg på ulike måter. Dersom personale stiller spørsmål ved enkelte barns utvikling er det viktig å drøfte dette med foreldrene på et tidlig tidspunkt. Foreldrene skal ha mulighet til å delta i prosesser rundt egne barn. Det er barnehagens ansvar å gripe fatt i en eventuell problematikk og tilby hjelp i de tilfeller der det er behov for det. I noen tilfeller må barnehagen være med på å formidle hjelp fra andre instanser (se punkt om tverrfaglig samarbeid). For å sikre samarbeidet med barnas hjem skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Barnehagene gjennomfører årlig brukerundersøkelser.

Foreldrerådet:

Foreldrerådet består av foreldrene/ foresatte til alle barna i barnehagen. Rådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet hjem-barnehage skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal bli forelagt og har rett til å uttale seg i saker, og avgjør selv når det skal innkalles til foreldrerådsmøter.

Hver barnehage velger et arbeidsutvalg - AU- som fungerer som kontaktledd mellom foreldre og barnehage. AU kan

uttale seg på vegne av foreldrene i aktuelle saker, og avgjør selv når det må innkalles til foreldrerådsmøter.

Samarbeidsutvalget:

Samarbeidsutvalget består av 2 representanter valgt blant foreldrene, 2 representanter valgt blant personalet og 2 eierrepresentanter (styrer + en politisk valgt.) Foreldre og personalrepresentantene velges for 1 år av gangen. Den politiske representanten velges for en valg periode.

Samarbeidsutvalgets oppgaver:

- Være et rådgivende, kontaktskapende og samordnede organ.
- Vedta barnehagens årsplan.
- Bli forelagt og uttale seg i saker som er av viktighet for barnehagens innhold, virksomhet og i forhold til foreldrene.
- Melde fra til kommunen eller fylkesmannen dersom barnehagen ikke drives innenfor gjeldende lover, forskrifter, vedtekter, og budsjett.
- Uttale seg vedrørende årsmelding.

Foreldremøter:

Hver barnehage skal ha 2 foreldremøter i løpet av året. Møtene kan arrangeres avdelingsvis eller for hele barnehagen. På disse møtene skal en særlig arbeide for å gi foreldrene innflytelse i årsplanarbeidet og i evalueringsprosessen. Forøvrig er det fritt opp til barnehagene, gjerne etter innspill fra foreldrene, å bestemme innholdet i møtene.

Foreldresamtaler

Det skal som hovedregel avvikles to foreldresamtaler i løpet av barnehageåret. I enkelte tilfeller kan foreldre og/eller barnehagen ha behov for flere enn to samtaler.

Når barnet begynner i barnehagen, er det naturlig å ha en samtale før oppstart eller like etter, der gjensidig informasjon blir et viktig tema.

Målsettingen med samtalene er å sikre et best mulig barnehage tilbud. Innholdet i samtalene skal ha fokus på barnets trivsel og utvikling. Foreldre og barnehage må bli enige om hva som er viktig å vektlegge i arbeidet med det enkelte barn og følge dette opp på neste samtale. Foreldrene

skal ha mulighet til å ta opp forhold som gjelder barnet, og hvordan de opplever barnehagen.

Barnehagen skal ha en mal for samtale, for å sikre kontinuitet og progresjon. Hvis det skrives referat fra samtalen skal foreldrene ha kopi av referatet eller ha mulighet til å lese igjennom det. Pedagogisk leder har ansvaret for gjennomføringen av samtalen.

3.1.2. PERSONALSAMARBEID

I barnehagen, der voksne og barn skal fungere nært sammen, er det svært viktig med et godt personalsamarbeid preget av tillit og respekt. Personalet skal arbeide mot felles mål utfra et grunnsyn bygget på respekt og toleranse overfor medmennesker.

Personalet må ha evne og vilje til å utnytte hverandres ulikheter og ulike kompetanse, og evne til å gi hverandre konstruktiv tilbakemelding og oppbakking i det daglige arbeidet. Dette er viktig både for å skape et godt følelsesmessig klima i barnehagen, og for at personalet som enkeltindivider og som gruppe skal kunne utvikle seg faglig. I barnehagen må det jobbes med personalets holdninger til samarbeid i det daglige og i de ulike møtefora. Styreren har hovedansvaret for å legge tilrette for et positivt personalsamarbeid og for at den enkelte ansatte får oppfølging i arbeidet. Barnehagen må jobbe planmessig med samarbeid, og det er viktig å legge vekt på at samarbeid er alles ansvar.

Hver barnehage skal ha en plan for introduksjon og oppfølging av nytilsatte.

Personalmøter:

Barnehagene skal månedlig ha personalmøter a 2 timer på kveldstid. I tilknytning til møtene bør det settes av 1 time til veiledning. Møtene skal i hovedsak brukes til faglig utvikling, felles planlegging og evaluering. Styrer har ansvar for å planlegge møtene i samarbeid med avdelingsledere, eller andre av personalet. Ved bruk av ulike arbeidsformer som plenumsdiskusjoner, gruppearbeid, drama, rollespill, og veiledning, styrkes personalsamarbeidet.

Det er viktig at den kompetansen som finnes i personalgruppen brukes aktivt på personalmøtene.

Avdelingmøter:

Det settes av ca. en time pr. uke på dagtid til avdelingsmøter. Møtene bruker den enkelte avdeling til planlegging, vurdering, og oppfølging av enkeltbarn.

Avdelingsleder har ansvar for møtene og styrer kan delta ved behov.

Ledermøter:

I de større barnehagene har avdelingsledere og styrer egne møter, enten hver uke, eller et lengre møte 1 gang i måneden. Disse møtene brukes til ledelsesutfordringer, koordinering, planlegging, vurdering, veiledning, og faglige diskusjoner. Ledermøtene skal ivareta helhetstenkingen og utvikling i barnehagen.

Morgenmøter:

I de større barnehagene, er det praktisk å ha møte om morgenen der styrer og en fra hver avdeling møter. Disse møtene brukes til informasjon og bør ikke være lengre enn 10 minutter.

Planleggingsdager:

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året. Noen av disse dagene brukes til felles skolering av alle barnehageansatte i kommunene. De øvrige planleggingsdagene brukes i den enkelte barnehage til planlegging, evaluering eller utviklingsarbeid.

3.1.3 SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE

Overgangen fra barnehage til skole er et spennende kapittel i alle barns liv. For å gjøre denne overgangen så positiv som mulig for ungene, er det nødvendig med et samarbeid. Personalet i skole og barnehage skal bli kjent med hverandres kompetanse og arbeidsmåter. Barnehagene bør få kjennskap til årsplaner/fagplaner for 1.klasse, og skolen/1.klasselærerne bør ha kjennskap til barnehagens planer: sentral og kommunal rammeplan og barnehagens årsplaner.

Skoler og barnehager har utarbeidet rutiner på hvordan samarbeidet mellom dem skal fungere i forhold til overgangen.

Det bør etableres kontakt mellom 5-åringene og en klasse ved barneskolene. Barnehagebarna bør besøke skolen for å bli kjent med både det fysiske miljøet og noen av skolebarna.

For enkelte barn vil det være behov for informasjonsutveksling mellom barnehagen og skolen for å sikre oppfølging og kontinuitet. Slik informasjon skal kun gis i samråd med foreldrene. For barn som er oppmeldt til PP-tjenesten og som har behov for spesialpedagogiske tiltak, er det PP-tjenesten og foreldrene som har ansvar for oppfølging.

3.1.4 SAMARBEID MED KULTURSKOLEN

Det er videre lagt rutiner for samarbeid mellom barnehager og kulturskolen, og barnehage og museum får å systematisere kjennskap til og opplevelse av lokal kultur og historie.

3.1.5 DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET

Det tverrfaglige samarbeidet innebærer at barnehagen skal inkludere andre hjelpeinstanser i sin oppgave med å legge tilrette for et godt barnehagetilbud til alle barn. Dette skal skje i nært samarbeid med barnas hjem. Samarbeidet bør skje på en slik måte at det sikrer *rett hjelp til rett tid - der barnet er*.

Helsesøster:

Helsesøster har ansvar for å påse at barnehagen drives i mht krav fra helsetilsynet. Dette omfatter både hygiene og barnas sikkerhet. Hver barnehage har en fast helsesøster som de kan henvende seg til ved behov. Dette kan være skolering og veiledning av personalet f.eks. ved en eller annen form for epidemi i barnehagen. Forhold som gjelder enkelt barn tas bare opp etter avtale med foreldrene.

Barnevernet:

Barnevernet kan spille flere roller i samarbeidet med barnehagen. De kan være en faglig samarbeidspartner som kan bidra med skolering av personalet innenfor ulike områder, og de kan være samarbeidspartner i forhold til enkeltbarn.

Noen ganger har barnevernet anbefalt barnehageplass for barn av ulike årsaker. Barnevernet vil da orientere styrer kort om bakgrunnen for dette, og det vil avtales hvordan samarbeidet skal fungere videre. Slik informasjon skal ikke videreføres til flere i personalgruppa enn nødvendig.

Barnehagen kan også være med på å formidle kontakt mellom barnevernet og hjemmet, slik at familien får den nødvendige hjelp som f.eks. avlastning, støttekontakt, økonomisk hjelp, samtaler.

Barnehagen har opplysningsplikt til barnevernet i saker som barnevernet undersøker. Barnehagen har også meldeplikt til barnevernet i spesielle saker. Barnehagen bør informere foreldrene dersom slik melding gis. Unntaket er ved

mistanke om incest eller grov mishandling i hjemmet. Styrer gir slike meldinger.

PP-tjenesten:

Alle kommuner skal ha en pedagogisk-psykologisk tjeneste. Den skal hjelpe skolen og barnehagene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for bedre å tilrettelegge opplæringen for barn med spesielle behov. (Oppl. §5-6, PPT)

Tjenesten skal veilede om innhold og organisering av spesialpedagogiske tiltak for barn med spesielle behov. En av oppgavene er å veilede barnehagens personale og eventuelt spesialpedagoger tilknyttet barnehagen. (Rammeplanen 8.4.2)

Barnehagepersonalet kan be PP-tjenesten om veiledning i forhold til enkelte barn og/eller barnegruppa generelt. Drøftinger kan skje anonymt, oftest vil foreldrene likevel være orientert om dette.

Har barnet vansker og/eller funksjonshemninger vil barnehagen være behjelpelig med å få henvist barnet til PPT for utredning hvis dette ikke allerede er gjort. Dette vil alltid skje i samarbeid med foresatte og med deres samtykke.

Som et ledd i veiledning til personalet og/eller utredning vil PPT-ansatte være i barnehagen for å observere og teste.

Har barnet etter utredning og sakkyndig vurdering behov for spesialpedagogisk hjelp vil den oftest bli gitt i barnehagen. Det innebærer at det av og til vil være en ekstra voksen som arbeider direkte med barnet. Voksenpersonen kan være for eksempel spesialpedagog, ekstra assistent, logoped og lignende.

Kommunen har rutiner for søknad om timer til spesialpedagogisk hjelp etter Opplæringsloven §5,7 (enkelt vedtak)

Noen ganger ønsker andre barn enn de som er henvist å være med og det er ofte ønskelig å arbeide i små grupper fordi barn lærer i samspill med andre barn. I henhold til regler for

taushetsplikt vil ikke foreldrene bli spesielt informert når de deltar på slike aktiviteter. Noen barn forteller slike ting selv, andre ikke. Foresatte i barnehagen har også taushetsplikt i forhold til informasjon de får kjennskap til om andre barn og foreldre i barnehagen. Alle foresatte kan imidlertid være trygge for at ingen vurderer deres barn eller setter i gang spesielle opplegg/trening uten at det er drøftet med dem på forhånd.

Samarbeidsteamet:

For at barn og familier skal få riktig hjelp så snart som mulig, er det opprettet et samarbeidsteam som består av en representant fra henholdsvis PP-tjenesten, barnevernet og helsesøster. Alle barnehager kan melde opp saker til teamet; både saker som ønskes drøftet på anonymt grunnlag (bekymringsaker), og saker som gjelder enkeltbarn/familie. Teamet og styrerne har anledning til felles skolering i aktuelle tema.

I Opplæringslovens § 5-7 står det :

"Spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder"

"Barn under opplæringspliktig alder som har særlig behov for spesialpedagogisk hjelp, har rett til slik hjelp. Hjelpa skal omfatte tilbud til foreldre rådgivning. Hjelpa kan knyttes til barnehager, skoler, sosiale og medisinske institusjoner og liknende, eller organiseres som egne tiltak. Hjelpa kan også gis av den pedagogisk-psykologiske tjeneste eller av en annen sakkyndig innsats."

3.2. KVALITETSUTVIKLING

Kvalitetsutvikling innebærer arbeide for å forbedre kvaliteten på det pedagogiske tilbudet, samt å ivareta helse, miljø og sikkerhet i forhold til ansatte og bygninger/uteområder.

Arbeidet med å sikre og utvikle kvaliteten, skal dokumenteres gjennom barnehagens virksomhetsplanlegging. Det er styrer som virksomhetsleder som har ansvar for dette arbeidet i barnehagen.

Kvalitetsutvikling har 2 hovedfokus:

1. Ivaretagelse av helse, miljø og sikkerhet (HMS) internt i organisasjonen ("det vi lever med")
2. Sikre kvalitet på de tjenester vi selger og ivareta brukernes behov ("det vi lever av")

Vadsø kommune vil ha en kvalitetsutviklingsplan for barnehagene som ledd i det 3-årige kvalitetsutviklingsprogrammet fra 2001-2004 som myndighetene har tatt initiativ til. Den lokale rammeplan er en del av denne planen.

3.2.1. INTERNT I ORGANISASJONEN

De viktigste verktøyene for å drive kvalitetsutvikling internt i organisasjonene er Internkontroll-rutiner (IK), medarbeidersamtaler og veiledning.

Internkontroll

IK skal sikre at forvaltningen av kommunens ressurser og saksbehandlingen skjer i overensstemmelse med lov og forskrifter, at skader eller foringelser av kommunens ressurser ikke oppstår, samt sikre et godt og trygt arbeidsmiljø.

Alle barnehagene skal ha IK-dokumentasjon utarbeidet etter fastlagt mal. Det skal gås årlige verneunder sammen med verneombudet hvor bygninger/uteområder, fysisk og

psykisk arbeidsmiljø gjennomgås. På bakgrunn av disse rundene skal det lages handlingsplaner som rulleres årlig.

Vadsø kommune er medlem av bedriftshelsetjenesten (BHT) som kan bistå barnehagen med analyser, veiledning, og skolering.

Medarbeidersamtaler

Medarbeidersamtaler skal gjennomføres med alle ansatte minimum en gang pr. år. Det er styrers ansvar at samtalen blir gjennomført. Samtalen skal ta sikte på å avklare forventninger og samordne de ansattes og organisasjonens behov. Hensikten med samtalen er å utvikle ledere og medarbeidere, skape tillit og åpenhet, avdekke opplæringsbehov og legge forholdene tilrette for at de ansatte best mulig kan påvirke egen arbeidssituasjon.

Veiledning

Arbeidet i barnehagen stiller ofte personalet overfor nye utfordringer og kompliserte oppgaver. Som hjelp til å løse disse og for å utvikle den enkeltes evne til refleksjon, brukes veiledning systematisk i barnehagen. Alle barnehagene skal ha kollegabasert veiledning i tilknytning til månedlige personalmøter. I tillegg skal veiledningen være et fast punkt på de ulike nettverksmøtene (avdelingsleder - styrernetverk) Etter behov gir styrer og eller avdelingsleder "en til en" veiledning

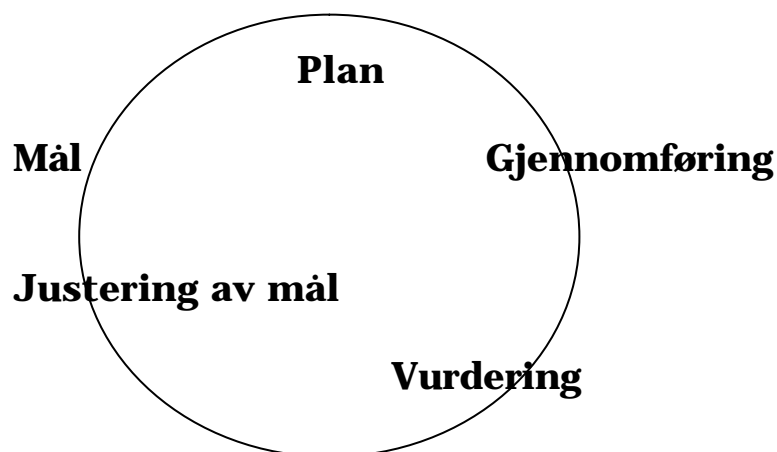
Samarbeidsmøter

Det er jevnlig møter mellom sektorleder og styrere for informasjonsutveksling og for å løse utviklingsoppgaver og faglige og praktiske utfordringer som barnehagene står overfor. Sektorleder innkaller til disse møtene.

3.2.2. VURDERING

Vurdering skal være en hjelp til personalet for å sikre kvaliteten på og videreutvikle det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Vurderinger må gjøres i forhold til målsettinger (lovverk, rammeplaner og årsplan) og må rettes mot alle brukere av barnehagen; dvs. barn, foreldre, personalet og samfunnet.

For å ha grunnlag for å vurdere må det innhentes informasjon. Dette kan gjøres ved bruk av ulike observasjonsmetoder som: spørreskjema, intervju og statistikker. Vurderingsarbeidet går ut på å verdsette den informasjonen som kommer frem. Kontinuerlig vurdering er nødvendig i en organisasjon som er i utvikling. Se figur.

Vurdering kan omfatte så mangt at det ikke lar seg gjøre å vurdere alle områder i løpet av et barnehageår. Hver barnehage må gjøre prioriteringer og lage en plan for vurderingsarbeidet i årsplanen.

Planen må omfatte:

- hvilke områder/forhold som skal evalueres
- hvem som skal være informanter
- hvilke metoder som skal brukes for innhenting av informasjon.
- hvordan bearbeiding av informasjon skal foregå

- tidspunkt
- hvem som er ansvarlig

3.3 UTVIKLING

“Når alle er med i endringsprosessen, kan det utvikles et fellesskap, en følelse av solidaritet og delt ansvar. Ved å arbeide mot felles mål og oppleve at forandringene fører til positive utslag, styrkes motivasjonen for å gå videre med utviklingen av barnehagen.”

Sitat fra rammeplanen

Det er viktig å drøfte det pedagogiske innholdet i barnehagen, utvikle barnehagen som organisasjon og ivareta personalets utviklingsmuligheter i barnehagen.

Samfunnet er stadig i forandring, og dette påvirker hverdagen til de ansatte, foreldrene og barna i barnehagen. Barnehagen må tilpasse den pedagogiske hverdagen til endringene i samfunnet, samtidig som de skal ha pedagogiske diskusjoner i forhold til innholdet i barnehagen.

Vadsø kommune har laget en plan for kompetanseutvikling for de ansatte, der utviklingsarbeid, veiledningsstrategier og intern skolering er noen av områdene slik at man kan møte de utfordringene som barnehagen står overfor. I denne planen defineres kompetanse som summen av de kunnskaper, ferdigheter, holdninger som finnes hos den enkelte arbeidstaker og i virksomheten.

Intensjon er å utvikle barnehagene som organisasjon og et ønske om å gi den enkelte ansatte utviklingsmuligheter.

I samarbeid med sektorleder planlegges kompetanseutvikling for de ansatte, der utviklingsarbeid, veiledningsstrategier og intern skolering er noen av områdene.

Pedagogisk utviklingsarbeid

Pedagogisk utviklingsarbeid skal ha en sentral plass i barnehagene. Dette arbeidet går ut på at en bevisst forsøker å endre/bedre praksis. Det kan dreie seg om et spesielt innsatsområde i en tidsavgrenset periode, eller et større arbeid som blir organisert som et prosjekt med egne prosjektmidler. Hver enkelt barnehage bør hvert år drive med utviklingsarbeid, og dette skal synliggjøres i barnehagens årsplan. Større utviklingsarbeid bør gjennomføres som prosjekt med eksterne prosjektmidler.

Lokalt lærerstoff

Barna skal i løpet av ett barnehageår stifte bekjentskap med 5 fagområder:

- Samfunn, religion og etikk
- Estetiske fag
- Natur, miljø, teknikk
- Språk, tekst, kommunikasjon
- Fysisk aktivitet og helse

Disse fagområdene skal ikke presenteres for barna som egne fag, men integreres i dagligdagse gjøremål, lek og voksenstyrte aktiviteter. Innholdet skal i størst mulig grad gis en lokal vinkling eller ta utgangspunkt i lokalsamfunnet. I kommunen er det laget en "Lokal lærerperm" som gir bakgrunnstoff og metodisk ideer til arbeid med lokalt lærerstoff.

Presentasjon av prosjekter og utviklingsarbeid som gjennomføres i den enkelte barnehage, bør i størst mulig grad komme andre barnehager til gode.

Nettverksarbeid

Nettverksarbeid er et viktig verktøy for å fremme utvikling. Gjennom nettverksarbeid ønsker en å gi den enkelte ansatte og de ulike yrkesgruppene muligheter til refleksjon og erfaringsutveksling. Dette er svært viktig i en sektor hvor det daglige arbeidet er preget av handlingstvang, og mye av tenkearbeidet må følgelig gjøres i ettertid.

Styrernetverket møtes ca. 5 ganger pr. år.

De pedagogiske lederne skal gis anledning til å møtes i nettverk to halve dager pr. år. Nettverkene skal brukes til faglig utvikling.

Assistentene bør gis mulighet til nettverksarbeid internt på sin arbeidsplass.

I de største barnehagene bør nettverksarbeid/lederteamarbeid utvikles og vedlikeholdes. Nettverkene er autonome, men sektorleder kan komme med innspill til nettverkene. I løpet av 2001-2004 bør ansatte i de private barnehagene inkluderes i nettverksarbeidet.

Det regionale samarbeidskontoret (RSK) tar initiativ til regionale nettverk.

Ledelsesutvikling

Ledelseutvikling er viktig dersom en ønsker å videreutvikle en organisasjon. Vadsø kommune har et ansvar for å gi styrerne tilbud om kompetanseheving innen ledelse og administrasjon. Styrerne har fra 2000 fått et større ansvar ut fra kommunens omorganisering.

4 AVSLUTNING

Barnehagen er en institusjon i stadig utvikling og forandring. Fra Vadsø barnehagehistorie starter med åpning av husmorlagets barnehage i 1959, og frem til i dag, har Vadsø kommunale barnehager med sine 300 barn og over 100 ansatte vokst seg til en stor og livskraftig del av lokalsamfunnet.

I løpet av disse knapt 40 årene har det også skjedd store endringer i barnehagens form og innhold. Barnehagen avspeiler utviklingen både i lokalsamfunnet og storsamfunnet, og er samtidig med på å forme den. Samtidig som barnehagene styres av de rammevilkårene som gis, må vi være med på å påvirke de politiske vedtakene som gjøres. Med innføring av sentral og lokal rammeplan, åpnes et nytt og spennende kapittel i barnehagehistorien, og mange nye utfordringer ligger foran oss.

Barnehagene vil i nær fremtid være et tilbud til alle barn. For barna innebærer det muligheter til likeverdige oppvekstvilkår og å få det samme grunnlag for å bli integrert i et lokalsamfunn. Sentrale myndigheter legger opp til at det skal utvikles et tettere samarbeid mellom kommunale og private barnehager.

I sentrum for det hele må barnet fortsatt være, og barnehagene må jobbe aktivt for å ivareta visjonen om den "gode barndom". Der vil det være de gode hverdagsopplevelsene som teller mest.

Vi har en viktig jobb å gjøre, både foreldre, personale, og kommunale myndigheter i å gi barna våre en trygg og lykkelig barndom.

